Javaslatok a cigánügy rendezésére,
a cigányok letelepítésére

+ néhány újságkivágás, a cigánybabondákról

részletesen, statisztikai adatokkal bizonyitgatták, menynyire szüksége van a városnak a polgári s az azzal kapcsolatos középkereskedelmi iskolára. E kérvényezés nem sokat használt; mert a mint a mindenfelől nyilvánuló áldozatkészség folytán a gymnázium fölállitását biztositva látták illetékes helyen a polgári fiu-iskolának fokozatos beszüntetését kimondották. Most aztán az iskolaszék vetette magát közbe, hogy a beszüntetendő polgári iskolával kapcsolatos kereskedelmi iskola megtartását kieszközölje s a legutóbb megtartott gyülésen tényleg el is határozta, hogy az intézet föntartása érdekében tőle telhetőleg mindent el fog követni s ujabb emlékirattal járul a kormány elé.

A czigány-kérdés.

Igen, nálunk czigány-kérdés is van, még pedig nem is a legutolsó s legalább is háromszáz éves.

A tegnapi képviselőházi ülésben is élénk vita tárgyává vált a most napirenden levő mezőgazdasági és mezőrendőrségi törvény folyamán.

Annak 24-ik szakasza egy önálló rendelkezést vett fel a kóbor czigányokról, hogy a községben, a hol megjelennek, a községi biró jelöljön ki részükre legelőterületet, a hol felüthetik sátorfájukat s lovaikat etethetik.

Nem kis meglepetést keltett a ház gazdasággal foglalkozó tagjai körében, a javaslat e különös gondossága a kóborló czigányok iránt, hogy a község gondoskodjék részükre legelőterületről, miután a közutakon és közterületeken tilos bárkinek a legeltetés. Érdekes e tekintetben a földmivelési miniszter okoskodása. A kóbor czigányok léteznek, akár az ég madarai, élni is jognak, akár az ég madarai, mert nem pusztulhatnak el állatjaikkal együtt: tehát jobb ha gondoskodás történik rólok, hogy ők ne gondoskodjanak magokról korlát nélkül. A földmivelési miniszter ugy fogta fel a dolgot, hogy itt egy létező roszszal állunk szemben, melyet feltétlenül viselnünk kell; s ha ez igy van, akkor nincs mit tenni való, minthogy a község határában megjelenő karaván't, nehogy lopjanak, s az egyeseket kárositsák, inkább a község lássa el legelőterülettel, a meddig kedvök tartja őket megtisztelni faluvégi látogatásukkal. Ez egy közgazdasági kérdés, mondja a miniszter, s javaslata a helyzet javitását czélozza, ha csak azt nem akarja a törvényhozás, hogy az országból kitelepittessenek.

Ez okoskodás egész sorát vetette fel az ellenvetéseknek. Hiszen ezzel a kóborlás csak előmozdittatik, — válaszolták, ha részükre törvény biztosit legelőterületet, minden község határában. Valóságos kiváltságbiztositás a kóborlásra, mely nem megfékezésükre, hanem még követelő hatalmaskodásra fog vezetni. Ha eddig türettek, ezután jogos utazók lesznek, hiszen a törvényben ki lenne mondva, hogy részükre külön legelő-illeték is jár. Joguk lenne egészen a miniszterig bevádolni a községi előljárót, hogy gebéik részére nem illendő, s nem kielégitő területet jelölt ki.

Mindez azonban nem történik meg, mert a czigánykérdésnek ezt a részét a javaslatból kitörölte a képviselőház, a 24-ik szakasz nem fogadtatott el.

Abban igaza van a miniszternek, hogy a szakasz kihagyásával a czigányok azért megmaradnak, tovább is kóborolni fognak, s életöket tengetni fogják a közönség és közbiztonság rovására. Egyszóval a czigánykérdés napirenden fog maradni épen ugy, mint napirenden volt három századon át.

Hogy kerültek a czigányok országunkba és mikor, most ne keressük; elég az hozzá, hogy már a 17-ik században foglalkoztatták a közhatóságokat, azóta felszinen vannak, és a 20-ik század küszöbén egy cseppel sem vagyunk előbbre velök, mint voltak eleink a 17-ik században.

E csodálatosan szivós fajzat mitsem változott. A századok, az ő nagy eszméikkel, bámulandó kulturájokkal — nyom nélkül haladtak el felettök. Az megtörténik, hogy közülök egyesek, a faluvégi putrik állandó lakóivá válnak, — nem szólunk a zenészet terén igazi kultur-hivatást élőkről; de a többség: az még most is ősi nomád hajlamait követve, kisebb-nagyobb csoportokban vándorol faluról-falura, minden pozitiv czél nélkül, éppen ugy mint századokkal ezelőtt, állati közösségben, nélkülözve a czivilizáczió feltételeit, sátrak alatt tanyázva, tengetve életöket mint az isten madarai, és az erdők vadai, sok helyen valódi csapásként lepve meg a vidéket.

Három század látta őket e haza földén, ugyanoly minőségben és kóborlásban, mint ma látjuk. Törték a fejöket okosak és bölcsek, törvényhozók és törvényvégrehajtók, hogy miképen szüntessék meg a közutak biztonsága veszélyeztetőinek kóborlását, hogy telepitsék le és kössék állandó tartózkodási helyhez; de mindez ideig nem sikerült.

A 17-ik század közepén egyértelmüleg kiirtásukat proklamálták a vármegyék. Impia gens cingarorum exstirpanda, az istentelen fajzat kiirtandó. Nem voltak képesek kiirtani. Valószinü, hogy a humanitás érzelme ellenállott a kegyetlen elbánásnak. Majd következett, hogy nem csak legelőterületet nem szabad részükre jelölni, de lovaik elkobzandók, s a határból kiüzendők. Ez se fogott rajtok. József császár korában országos intézkedés történt, hogy a két éven felüli gyermekek szüleik kezéből kivétessenek s 12 éves korig a községekben megyei költségen neveltessenek.

Az összes vármegyékben majd két évtizedig tartott e nevelési rendszer, melynek táblás kimutatásai a levéltárakban ma is megtalálhatók. A vármegyék mi eredményét sem látták a tetemes kiadásoknak, s feliratokban sürgetik, hogy szüntettessék meg az eredménytelen kiadás. Ugyanezen időkben különféle kedvezmények biztosittattak az állandóan telepedettek részére, például bizonyos mesterség vagy foglalkozás folytatásához. Zenélni csak a telepedett czigányoknak volt szabad, a kóborlók szigoruan bünhődtek. Mit se használt, a nomádfajzat maradt előbbi életmódján, melyet ma is ugyanazon minőségben folytat.

Sok eszme merült fel ujabb időben is a czigánykérdés megoldásához. József főherczeg óriási áldozattal kisérli meg gyakorlati megoldását. Csak egy esetben reménylenők a sikert, ha szigoru közigazgatási eljárással lehetetlenné tétetnék a kóborlás folytatása. Különben a százados szellem kitör s dugába dől minden kisérlet.

Sz. N.

Munkásvilág.

A vasaló- és vasaló-nőmunkások gyülése.

Nyugodt lefolyásu gyülése volt vasárnap a vasalómunkásoknak egy kerepesi-uti vendéglőben.

Saját helyzetüket beszélték meg és néhány szakkérdésről tárgyaltak.

Az első szónok *Stark* Pál volt, ki azt ajánlotta, hogy alkossanak *szakegyesületet*, melynek czélja a munkásoknak alkalmazás[illegible] közvetiteni dij nélkül; a munkaadó és munkás köz[illegible] összeütközések elintézésére az egyesület jogkép[illegible] E mellett könyvtár szerez be az egylet, érv[illegible] s felolvasásokat tart.

Teschasz Jakabném[illegible] beszédjében ugyanazokat mondotta.

Vanczák János a következő határozati javaslatot nyujtja be, mely egyhangulag elfogadtatott:

Küldjön ki a gyülés egy 21 tagu bizottságot, mely legfölebb két hét alatt alapszabálytervezetet nyujtson be.

Ezután még *Klapper* Alajos beszélt németül és kigunyolta a tulajdon-szentségét.

A gyülés végül megválasztva a 21-es bizottságot a munkás-Marseillaise eléneklése után szétoszlik.

Ferenczvárosi munkások gyülése.

A ferenczvárosi munkások vasárnap délelőtt a tüzoltó és páva-utcza sarkán levő Rauchmaul-féle vendéglőben nyilvános munkásgyülést tartottak a következő napirenddel:

1. A munkásképző egyletek haszna és czéljai.
2. A munkásképző müvelődési egylet fiókjának felállitása a IX. kerületben.

Miután elnökké *Kováts* Géza, jegyzővé Fürst József munkásokat megválasztották, Pfeifer Sándor előadó hosszabb beszédben fejtegette a munkásképző müvelődési egylet czéljait s ezzel kapcsolatosan a ferenczvárosi fiókmüvelődési egylet felállitásának szükségességét. Kifejtette, hogy egymást oktatva, felvilágositva, egyleteket alapitva, tanitva kell a sötétségből kiemelkedni a munkásnépnek.

Szerinte okvetlen szükséges a Ferenczvárosban, — mint a hol a munkásosztály leginkább képviselve van — müvelődési egyletet felállitani s kéri a jelenvoltakat, hogy saját jól felfogott érdekükben tegyék ezt meg,

Miután még Vineke Henrik, Klier Vilmos és Porizek a tárgyhoz szólottak, határozatkép kimondották, hogy a ferenczvárosi munkások müvelődési egyletet alapitanak, melynek helyisége a Rauchmaul-féle vendéglő lesz. A gyülésen mindjárt az egyleti tisztviselőket megválasztották.

Elnök lett: Hegyi Andor; alelnök Soppé Károly; pénztárnok Soppé Henrik és ellenőr Kováts Géza munkások lettek. Az egylet ma tartja első rendes gyülését.

Kuriai értesitő.

—

A kurián e héten még következő tárgyalandó ügyek lettek pótlólag kifüggesztve.

I. Polgári ügyek.

Abelesz M. — Adler M. 2038 frt. Augner E. — Mandel M. csődt. 1110 frt. Allaga A. és t. Heller J. ingatlan.

Bornyulák M. — Virosztás J. törlés. Bálint S. — Kiss A. birtok. Baja város — Herczfeld H. ingatl. Bálint T. — Tőcsér L. válóper. Boza M. — Vasdényey G. válóper. Balogh A. — Balog P. 200 frt. Barta G. — Barta J. ingatl.

Dózsa M. csődt. — Márkusz S. megtám. Deutsch J. csődt. — Lévi J. megtám.

Első magy. jégkár bizt. társ. — Csepics J. végrehajtás. Egyesitett légszeszgyárak s t. czégjegyzési ügye.

Finta L. — Molnár J. válóper. Frank J. M. — Diósgyőri koronaurad. ingatl. Frisch D. — Friedmann J. 500 frt. Fischer J. — Mandl S. 1048 frt. Ferch M. — Graef B. visszah.

Galambos M. — Ehrenfeld L. 1000 frt. Goldschmidt A. — Zierotin Pgf. 12060 frt. Gelléri J. Adelstein J. 200 frt.

Hosszu F. — Hosszu J. szerz. érvtel. Huri B. — Horváth L. válóper. Dr. Hász M. tömegg. — Horváth B. megt. Holosa R. — Hay B. Válóper. Habens ich J.-né — Meleghy L. 900 frt. Özv. Horváth J.-né — özv. Bakonyi L.-né ingatl. Hoffmann M. — Graef B. visszah.

Jakubovits A. — Friedmann Gy. 215. frt. Jakabfy Zs. — özv. Jakabfy J.-né végrend. érvénytel. Joszka F. — Graef B. som. visszah.

Katona J. — Kriván A. 350 frt 42 kr. Kincstár — Bélyei főherczegi uradalom visszah. Körmöczi L. — Kiss Szolma J. 70 frt. Kiss S. — Takács M. válóper. Dr. Kemény Zs. — Ruff K. 100 frt. Kincstár — Szina M. 415 frt. Klein J. — Kincstár 20 frt. Kaufmann J. S. — Martinai B. 100 frt. Krei A. — Fogl L. egy csavargőzös zár alól felold. Kusits A. — özv. Kusits J.-né özv. jog korl.

Löwy Jaques et Wilhelm — Kerekes R. 76 frt. Lévy F. — ifj. Kohn A. igényper. Lénárt J. — Kiss Zs. válóper. Lex B. — Glaszl J. szerz. telj.

Marina V. — özv. Huzó J. törlés. Mirkovits J. — Suszter J. visszah. Metke A. — Metke E. végreh. Maczkó J. — Lois J. butor. Madl P. — Madl L. 270 frt.

Ó-Leczna község — Mitsek S. birtok.

Polov Madlecsin Gy. — Polov M. J. ingatl. Povazsán A. Straka F. törlés. Pénzes Zs. — Fehér M. válóper. Pocsi J. — Csikos Zs. válóper. Petrovoszelló község — Gulyás J. 1182 frt. Pásztor J. — Hartó Gy. 114 frt.

Remelly B. — Antal A. válóper. Raffai J. — Bencze S. válóper.

Szebeni A. — özv. Szebeni G. öröks. Gf. Szirmay O. — Tárnoki M. birtok. Stefán F. — Kohl H. 854 frt. Sonder-Zockel K. — Menning A. ingatl. Soós A. — Medgyesi E. válóper. Sass I. — Nagy J. válóper. Szlavik J. — Császár A. válóper. Schvabach Z. G. Sichelman H. 112 frt. Schwarcz M. csődt. — [illegible] J. megtámadás. Néh. Scheer J. hagy. csődt. — [illegible] czeni iparegy. tkpt. megtám. Spitz I. — Ban J. [illegible] forint. Ozv. Szunyogh I. — Csiszár J. ingatl. Strei[illegible] ferdt Gy. — néh. Schmidt J. hagy. 1000 frt. Schuszter J. — Graef Borsom. visszah. Szeles K. — Sós-Füzesi A. 92 frt.

Tardoskeddi gazdakör — özv. Tóth P. zálogj.

Uri E. — Borsó M. ingatl.

Özv. **V**arga A. — Novák F. végrend. értel. Vankovics D. csődt. — dr. Kemény J. megtámadás. Varafsitz J. — Bujovszki J. 882 forint. Varga M.-né — Schwartz M.-né igény.

Wolf H. — Halpert J. 91 frt. Wiener Bäcker és Dampfmühl Gesellschaft — Dux L. 647 frt.

Zelovits J. — Rácz J. válóper.

II. Fenyitő ügyek.

Auerbach (Arpok) J. suly. t. sért.

Bene P. lopás. Buzsinszku T. közokiratham. Buchmann A. suly. t. sért.

Deák M. lopás. Dombi Szabó J. szánd. emberölés kisérl.

Fülöp J. emberölés.

Grád B, rágalm.

Horváth M. sikkaszt.

Juhász J. lopás.

Kovács Gy. s t. csalás. Id. Kolompár József lopás

Löki M. s t. hamisit. és sikkaszt.

Markov Juón Aliszie suly. t. sért.

Péter B. suly. t. sért. Pásztor J. okiratham. Paraszkin N. lopás. Pelekács J. és t. suly. testi sértés. Peron Gy. emberölés.

Volkober J. suly. t. sért. Vichnor J. lopás.

Kivonat a hivatalos lapból.

— február 4.

Kitüntetések. A király gróf *Erdődy* Ferencz főrendiházi tagnak a belső titk. tanácsosi méltóságot, b. *Feilitzsch* Arthur erdőfelügyelő és helyettes erdőigazgatónak az erdőigazgatói czimet és jelleget, *Kallina* Károly erdőmesternek a főerdőmesteri czimet és jelleget, *Krisztinkovich* Ede min. segédtitkárnak a min. titkári czimet és jelleget adományozta, *Robicsek* József volt operaházi karnagyot pedig a Ferencz József-rend lovagkeresztjével tüntette ki.

Kinevezések. A király megengedte, hogy *Schröder* Károly körmöczbányai és *Salamin* Leó soproni áll. főreáliskolai, *Schurina* István nagykállói áll. reáliskolai és dr. *Berghoffer* József fiumei áll. főgimn. igazgatók a VII. fizetési osztályba helyeztessenek át. — *A vallás- és közoktatásügyi* miniszter *Váró* Benjámin fogarasi áll. polg. iskolai igazgatót ideigl. minőségben, Fogarasvármegye. dr. *Pintér* Gábor Máramaros vár-